

de Adriana Popescu

Romulus Guga (III)

III. LUCRĂRI DRAMATICE PUBLICATE

În perioadice

- *Le Moyen Age possible*, „Revue Roumaine”, București, 12/1980
- *Das gelegentliche Mittelalter*, „Rumänische Rundschau”, București, 12/1980
- *The Haphazard Middle Ages*, „Romanian Review”, București, 12/1980
- *Slučajno srednevekovje*, „Rumínskaia Literatura”, București, 12/1980
- *Evul mediu întâmplător* (Fragmente — cele trei interogatorii ale Femeii resemnate) — „Știința tinereții” Suplimentul literar-artistic, 9 mai 1982
- *Amurgul burghez*, „Teatrul”, 3/1982
- *Le crépuscule bourgeois*, „Revue Roumaine”, 9/1987
- *Zakat burjoazii*, „Rumínskaia Literatura”, București 9/1987

În volum

- *Esetleges középkor* (Evul mediu întâmplător), în vol. „Kortárs Román Dramák”, Ed. Kriterion, București, 1983

- *Evul mediu întâmplător* — Teatru comentat, București, Editura Eminescu, 1984. Cuprinde

Speranța nu moare în zori, piesă în două părți; *Noaptea cabotinilor* piesă în 3 acte; *Evul mediu întâmplător*, tragicomedie în două părți, trei interogatorii și un epilog sau Utopie dramatică suficient de reală pentru a fi tragică; *Amurgul burghez*, tragicomedie; piesele inedite *Moartea Domnului Plafus*, comedie în două părți; *Cele cinci zile ale orașului*, piesă în două părți și zece tablouri.

Volumul are un studiu introductiv de Valentin Silvestru.

IV. OPINII CRITICE (selectiv).

Ion Cocora — „Privitor ca la teatru”, Cluj-Napoca, Editura Dacia, vol. I p. 126-128 (1975), vol. III, p. 122-128 (1982); *Romulus Diaconescu* — „Spații teatrale”, Craiova, Ed. „Scrișul românesc”, 1979, p. 283-286 și „Dramaturgi români contemporani”, Craiova, Ed. „Scrișul românesc”, 1983, p. 224-227 George Genoiu

— „Teatrul de toate zilele”, Iași, Ed. „Junimea”, 1980, p. 139-142; *Mircea Mancaș* — „Trecut și prezent în teatrul românesc”, București, Editura Eminescu, 1979, p. 221-227; *Victor Ernest Mașek* — „Literatură și existență dramatică”, București, Editura „Meridiane”, 1983, p. 46-64; *Constantin Măciucă* — „Viziuni și forme teatrale”, București, Editura „Meridiane”, 1983, p. 151-152, 162-163; *Ștefan Oprea* — „Mar-tor al Thaliei”, Iași, Edit. „Junimea”, p. 186-189; *D. R. Popescu* — „Virgule”, Cluj-Napoca, Editura „Dacia”, 1978, p. 217-219; *Mircea Zăciu* — „Lancea lui Ahile”, București, Ed. „Cartea Românească”, 1980, p. 79-83; *Valentin Silvestru* — „Ora 19.30”, București, Ed. „Meridiane”, 1982, p. 227-232.

„...Întreaga sa operă — nu abundentă, elaborată în mai puțin de două decenii, dar multiplă și substanțială, cuprinzând poeme, romane, piese, eseistică — e un proces întinat cu nostalgie, cu perplexitate, cu furie, tentativelor de lăse-uranitate, în fața unui tribunal planetar. (...) Noaptea cabotinilor e un protest. Evul mediu întâmplător e un avert sment. Amurgul burghez e o alarmă. Putem, desigur, constata că preocupările autorului sînt de un ordin etic superior, el judecă în numele unei morale universale eterne. Dar substanța e politică, toată literatura sa e politică. Sarcasmul funcționează ca un anticorp față de asaltul microbilor ce erodează alcătuirea morală. O ironie minioasă amintind de Swift. O zeflemea acerbă, dezlănțuită. E semnul ascendenței morale a unor personaje aflate în dificultate, pentru care batjocura devine și pavăză, și lance. Și e riposta spirituală a autorului la agresiunea obtuzității. Într-un dispozitiv dramatic de forțe inegale persiflarea e o formă de rezistență și, uneori, de atac, cu eficacitate probată: pus în efiegie comică, adversarul e ridiculizat prin deriziune, demagogia sa e dezumflată, autoritatea ce și-o arogă, spulberată.” (Valentin Silvestru, din articolul-prefață „O viziune dramatică îngindurată și sarcastică a lunii de azi și o previziune asupra celei ce n-ar

trebui să fie milne", la „Evlul mediu întimplător” — Teatru comentat, ed. cit. p. 6)

„Tradiția literaturii ardelenesti în care dezbaterea actului moral este cheia de boltă a construcției artistice se vede astfel continuată printr-o „voce” (și) dramatică din stâlpea cea mai aleasă. (...) Demonstrând virtuți artistice deosebite piesele lui Romulus Guga reabilitează frumusețea maneiheismului în teatrul românesc contemporan.” (Patrel Berceanu — „Ramuri”, 3/15 martie 1983).

„Autorul Noptii cabotinelor este, în dramaturgia românească de astăzi, reprezentantul cel mai valoros al formulei de teatru poetic. Desigur, poeticul are în vedere aici șirul întreg și complex de metamorfoze parcurs de poezia modernă. Cu dezinvoltură și inteligență, cu inspirație, întâmplarea cotidiană de semnificație gizeazărească alternează cu situația absurdă și onirică sau cu alegoria și simbolul. Se optează programatic pentru o logică de relatare convențională. În spațiul inventat de dra-

maturg totul este posibil. S-a remarcat, pe bună dreptate, că piesele lui Romulus Guga au o structură de parabolă. Nu e vorba însă de ceea ce se înțelege curent printr-o parabolă dramatică. Dacă acceptăm că Speranța nu moare în zorii, Noaptea cabotinelor, Evul mediu întimplător și Amurgul burghez sînt parabole și, într-adevăr, sînt, atunci neapărat trebuie să precizăm că sînt de tip poetic.” (Ion Cocora — „Tribuna”, 14 aprilie 1983).

„Nu este cu neputință ca spre dramaturgie Romulus Guga să fi fost atras în virtutea unei duble condiționări: morală și estetică. Fapt este, oricum, că mai tot ceea ce apărea ca exces ori artificiu în proza lui au devenit, în dramaturgie, tot atâtea remarcabile calități, indiferent că este vorba de reducționismul psihologic, de mișcarea de marionetă a personajelor, de aspectul de înscenare al intrigii.” (Mircea Iorgulescu — „De la sacrificiul la masacrul”, articol în „Evlul mediu întimplător” — Teatru comentat, vol. cit. p. 290—293).

(continuare de la p. 49)

iescu reușesc de minune o tautologică exprimare scenică — text, gesturi) — și totuși, în clipa asta, cu un pas înainte de actul doi, sala se va dezgheța brusc, fremătînd; mai fără legătură cu revista; mai cu găselnițe care pot fi apreciate și numai pentru curajul de a aduce pe petecul acela de scenă, bun la toate, o motocicletă în fiare și fum; mai cu „Ikebana” (Nae Lăzărescu ci înd din el însuși), lăsînd un gust amar, cum poți face umor, Doamne, pe defectele fizice ale colegilor de breaslă? nici Tănase nu era frumos, mi-a amintit cineva, da' cui folosește?; mai cu Arșinel — ei, da: fără accentele melodramatice adiacente! fără lungimile inutile (text Aurel Storin), fără diluatul moment al aducerii la cunoștința publicului că ea, Stela Popescu, va coborî, la vară, de la „Comedia” la „Boema” (bine inserată, totuși, ideea dialogului peliculă-scenă), fără numeroasele telefoane interurbane făcute pe același loc și care nu sînt decît pretextul unei incursiuni prin slăgărele lumii în interpretarea, de un firesc aparte, a Actorului, fără toa e acestea, adică numai și numai cu Al. Arșinel, apariția lui este într-adevăr numărul de forță al spectacolului.

Ținut de mîna de Patrichi (amîndoi), luncîndu-i printre degete lui Rotaru, regăsindu-l din cînd în cînd, cît nu merge banda, pe Marius Teicu și reacționînd cam ca în povestea cu măslinele obosite (de primii patru) față de Bițu Fălticeneanu, spectacolul cu Savoy, Savoy e

greu de apucat: mai întîi pentru că nu poate fi comparat cu nici unul dintre spectacolele ce au trecut, pînă nu de mult, prin scena de la „Tănase”-nou. Apoi pentru că nimic nu este atît de prost încît să te revolte, nici atît de fad încît să-ți scape. Aproape spectaculos, gata să-ți ia ochii, dacă nu te lași tras de mîncă de senzația că nimic nu este, totuși, nou sub soare. Nu atît de pestrîț cît ar putea fi fără trecerile discrete de la un moment la altul, cumînțele treceri într-un decor în general de bun-gust (numai în final, simulacrul de costum românesc cu sclipici mult, pe „cîte țări sînt pe pămînt”, de parcă n-ar fi și-așa, suficient, valorificat-vulgarizat portul ăsta al nostru!).

Acestea fiind spuse nu ne rămîne decît să acceptăm ca pe un pas necesar spectacolul cu Savoy, Savoy de la Teatrul „Constantin Tănase”. O reabilitare a genului? De ce, nu un spectacol care există prin el însuși și în care chiar protagoniștii ar putea renunța la nostalgiile teatrale, (pentru că, orice-ați spune, revista e revistă și gata!) și Arșinel demonstrează că e el însuși (am mai spus-o, desigur) și dacă n-ar fi tentat să tragă cu ochiul în ograda Naționalului.

D-aia rămîne în coadă de pește afirmația aceea a lor: „și cronicarul cel anost / scrie cu pana lui cea tristă / că n-a fost un spectacol prost / ci că a fost... ca la revistă”.

Și ce e rău în asta, dacă e chiar revistă?